

Aan de raad van de gemeente Almere

Advies verkenningsfase

Geachte raad,

Op 18 maart jl. hebben de gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden. De grootste fractie in uw nieuw verkozen raad, GroenLinks-PvdA, heeft mij gevraagd de mogelijkheden voor een nieuw stadsbestuur te verkennen. In deze brief ga ik allereerst in op de aan mij gegeven opdracht. Vervolgens zal ik aangeven welke werkwijze ik heb toegepast, het resultaat daarvan en mijn conclusie en overwegingen daarbij. Ik sluit af met een advies aan u als raad.

Opdracht

Mijn opdracht is als volgt en in uw vergadering van 1 april jl. benoemd:

- onderzoek op basis van de verkiezingsuitslag en de inhoud welke mogelijkheden er zijn om een stabiele, gedragen meerderheidscoalitie te vormen;
- onderzoek welke voorwaarden noodzakelijk zijn voor de vorming van een stabiel stadsbestuur (mede gelet op het grote aantal wisselingen in raad en college);
- op grond hiervan te komen tot een vervolgadvisie en dit op 16 april a.s. met de raad te bespreken.

Werkwijze en resultaat

Op 3, 7, 8, 10, 13 en 14 april jl. heb ik gesproken met vertegenwoordigers van alle veertien fracties in uw raad. Daarnaast heb ik, in het kader van de bestuurlijke context, mij laten informeren door de burgemeester en de gemeentesecretaris. Het waren goede en constructieve gesprekken, die zich concentreerden rond drie gespreksthema's: een duiding van de verkiezingsuitslag, de wijze van coalitievorming en samenwerking en de inhoudelijke prioriteiten voor de komende vier jaar. Hieronder geef ik aan wat er rond deze thema's is besproken.

Duiding verkiezingsuitslag

De opkomst bij de verkiezingen was met 40,7% iets hoger dan in 2022 (39,8%). Dat is positief. Tegelijkertijd is bijna 60% van de Almeerse kiesgerechtigden niet naar de stembus gegaan. Binnen de raad wordt gevoeld dat hierin wederom een belangrijke opgave ligt. Als wordt gekeken naar de verkiezingsuitslag zelf dan laat dit vanuit de verschillende gesprekken een gedeeld beeld zien. Er is duidelijk een grootste fractie in de raad (GroenLinks-PvdA) ontstaan en zijn er twee nieuwkomers, waarvan één met vier zetels

---

Datum

16 april 2026

Uw brief van/kenmerk

Ons kenmerk

Bijlage(n)

voor het eerst zitting heeft gekregen in de raad (JA21). Samen met de verdubbeling in zetelaantal van Forum voor Democratie levert dat in de tweede plaats een uitbreiding op van zetels aan de rechterkant van het politieke spectrum. In de derde plaats is het 'politieke midden', waartoe fracties als D66, CDA, 50PLUS en Leefbaar Almere zich rekenen, stabiel gebleven tot uitgebreid. Als laatste wordt onderkend dat de huidige coalitie, door het verlies in zetelaantal van SP en Partij voor de Dieren, zijn meerderheid in de raad heeft verloren.

Datum
16 april 2026

Ons kenmerk

Pagina
2/3

Coalitievorming en samenwerking

In de gesprekken met uw raadsfracties zijn opvattingen over verschillende varianten voor een meerderheidscoalitie aan de orde geweest. De huidige centrum-linkse coalitie (GroenLinks-PvdA, D66, CDA, Leefbaar Almere, SP en Partij voor de Dieren) zou wellicht door kunnen gaan. Maar aangezien deze fracties slechts beschikken over 22 raadszetels zouden andere fracties in de raad bereid moeten zijn deze variant aan een meerderheid te helpen. Een tweede variant is 'centrumrechts'. Hiervoor zouden zes of zeven fracties nodig zijn. Als laatste zou een meerderheidscoalitie vanuit 'het midden' gebouwd kunnen worden.

In de gesprekken is ook de bestuurlijke samenwerking aan de orde geweest. Het merendeel van de partijen geeft aan belang te hechten aan een breed gedragen coalitie, zowel getalsmatig als inhoudelijk, waarin fracties kader stellende afspraken maken over een aantal onderwerpen en het voor het overige aan de raad wordt gelaten hoe de ruimte wordt ingevuld. De onderwerpen waarover afspraken worden gemaakt dienen zich te concentreren rond de belangrijkste opgaven voor de stad en wat men de komende jaren wil bereiken. Daarbij is een bestuursstijl van belang waarin begrippen samenkomen als samenwerken, vertrouwen, verantwoordelijkheid, keuzes maken, elkaar iets gunnen en oog hebben voor elkaars rol en positie. Alle partijen in de raad hebben aangegeven een constructieve bijdrage te willen leveren.

Inhoudelijke prioriteiten voor de komende vier jaar

Twee jaar geleden was ik als informateur betrokken bij de totstandkoming van het coalitieakkoord. Dit stond in het teken van drie belangrijke onderwerpen: wonen, financiën en jeugdhulp. Ook nu klinken diezelfde thema's door. Hierbij merk ik op dat het thema jeugd breder wordt gezien dan strikt genomen alleen jeugdhulp en bijvoorbeeld ook de relatie met veiligheid en onderwijs wordt gelegd. Daarnaast zijn ook andere thema's genoemd. Een rode draad hierin is dat de bestaande stad aandacht verdient. En dat varieert van zaken als veiligheid en leefbaarheid tot maatschappelijke voorzieningen/gebouwen en het aanzien van de openbare ruimte.

Conclusie en overwegingen

Op basis van de gesprekken is het mijn overtuiging dat een stabiele, gedragen meerderheidscoalitie het beste gevormd kan worden vanuit 'het midden'. De andere, in deze brief genoemde mogelijkheden hebben onvoldoende draagvlak.

Voor het doorgaan van de huidige coalitie is onvoldoende steun bij de betrokken fracties. Naast het feit dat getalsmatig gezien meer dan zeven fracties nodig zouden zijn om tot deze steun te komen, is het genoemde argument vooral dat deze variant geen recht zou doen aan de verkiezingsuitslag. Bovendien zou er dan geen sprake zijn van een 'gedragen' coalitie. Dit geldt ook voor een centrum-rechtse variant. Er is niet bij alle partijen die nodig zijn om een dergelijke variant mogelijk te maken een gedeelde wens tot samenwerking. Daarnaast is ook hier het argument dat deze variant geen goede vertaling zou zijn van de verkiezingsuitslag.

Een coalitie vanuit 'het midden' wordt wel als zodanig gezien. Om een dergelijke coalitie mogelijk te maken, is het noodzakelijk dat het fundament hiervoor wordt gelegd door de twee grootste raadsfracties (GroenLinks-PvdA en VVD). Zij hebben aangegeven in een coalitie te willen samenwerken. Aangezien deze beide fracties in de afgelopen jaren ieder

hun eigen weg zijn gegaan, heb ik in een 'tweegesprek' op 10 en 13 april jl. verkend of er voldoende basis en vertrouwen is om met elkaar een hernieuwde samenwerking aan te gaan. Mijn overtuiging is dat dit het geval is. Beide fracties zijn bereid om samen de schouders eronder te zetten en zien ook voldoende perspectief om politieke verschillen te overbruggen.

Datum
16 april 2026

Ons kenmerk

Pagina
3/3

Vanuit dit vertrekpunt heb ik allereerst gekeken naar D66, qua grootte de derde fractie in de raad. Zowel GroenLinks-PvdA als VVD zien in D66 een coalitiepartner. Vervolgens hebben deze drie fracties aangegeven dat het CDA en Leefbaar Almere de fracties zijn met wie zij als eerste de weg naar een stabiele meerderheidscoalitie willen onderzoeken. Deze coalitie van vijf fracties bestaat dan uit 24 raadszetels.

Advies

Mijn advies is een stabiele en gedragen meerderheidscoalitie te vormen vanuit de fracties GroenLinks-PvdA, VVD, D66, CDA en Leefbaar Almere en met hen de gesprekken te starten naar een kader stellend coalitieakkoord.

Het is mijn overtuiging dat de kansen en uitdagingen die Almere de komende jaren heeft alleen verzilverd kunnen worden als de raad zoveel mogelijk betrokken wordt bij de besluitvorming over belangrijke thema's. Dat verlangt van de coalitie en de raad dat constructief wordt samengewerkt. Alle fracties hebben aangegeven dit zo te zien. Het is vooral aan de toekomstige coalitie om wegen te vinden deze constructieve houding ook in praktijk te brengen.

Als vertrekpunt hiervoor zou een gesprek in uw raad georganiseerd kunnen worden, waarin u aangeeft wat u graag in een coalitieakkoord gestalte ziet krijgen. De vijf (in)formerende fracties kunnen aan de hand hiervan dan mede bepalen op welke punten zij zelf afspraken willen maken, waar bredere steun in de raad valt te verwachten en welke onderwerpen aan de raad als geheel worden overgelaten.

Voor de (in)formatiegesprekken beschouw ik allereerst als randvoorwaardelijk dat er een gezamenlijke visie is op de stad voor de komende vier jaar, die zich zowel vertaalt naar onderlinge afspraken als een bredere samenwerking met de raad. Als tweede is een bestuursstijl van belang die voldoet aan de eerder door mij genoemde kenmerken. Hieraan zou ik nog willen toevoegen dat bij de voor te dragen wethouders een goede balans wordt gevonden in kennis en ervaring. Ten slotte dienen ambitie en realisatie tijdens het (in)formatieproces vroegtijdig met elkaar in verband te worden gebracht, zowel op financieel vlak als in organisatorische zin.

Hoogachtend,

P. den Oudsten
verkenner